

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a noua)

27 februarie 2020*

„Recurs – FEOGA, FEGA și FEADR – Cheltuieli excluse de la finanțarea de către Uniunea Europeană – Cheltuieli efectuate de Republica Lituania – Ajutor pentru pensionarea anticipată – Regulamentul (CE) nr. 1257/1999 – Articolul 33m alineatul (1) – Denaturarea elementelor de probă”

În cauza C-79/19 P,

având ca obiect un recurs formulat în temeiul articolului 56 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, introdus la 1 februarie 2019,

Republica Lituania, reprezentată inițial de R. Krasuckaitė, ulterior de K. Dieninis, în calitate de agenți,
recurentă,

cealaltă parte din procedură fiind:

Comisia Europeană, reprezentată de J. Jokubauskaitė și de J. Aquilina, în calitate de agenți,
pârâtă în primă instanță,

CURTEA (Camera a noua),

compusă din S. Rodin, președinte de cameră, și domnii D. Šváby (raportor) și N. Piçarra, judecători,

avocat general: domnul G. Pitruzzella,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Prin recursul formulat, Republica Lituania solicită anularea Hotărârii Tribunalului Uniunii Europene din 22 noiembrie 2018, Lituania/Comisia (T-508/15, nepublicată, denumită în continuare „hotărârea atacată”, EU:T:2018:828), prin care acesta a respins acțiunea sa în anularea Deciziei de punere în aplicare (UE) 2015/1119 a Comisiei din 22 iunie 2015 de excludere de la finanțarea de către Uniunea Europeană a anumitor cheltuieli efectuate de statele membre în cadrul Fondului european de

* Limba de procedură: lituaniana.

garantare agricolă (FEGA) și al Fondului european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) (JO 2015, L 182, p. 39), întrucât a impus Republicii Lituania o corecție financiară forfetară de 5 %, excluzând astfel cuantumul de 1 938 300,08 euro de la finanțarea plătită în cadrul măsurii „Pensionare anticipată” în perioada cuprinsă între 16 octombrie 2010 și 15 octombrie 2013 (denumită în continuare „decizia în litigiu”)

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

Regulamentul nr. 1257/1999

- 2 Articolul 10 din Regulamentul (CE) nr. 1257/1999 al Consiliului din 17 mai 1999 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european de orientare și garantare agricolă (FEOGA) și de modificare și abrogare a unor regulamente (JO 1999, L 160, p. 80, Ediție specială, 03/vol. 28, p. 134), astfel cum a fost modificat prin Actul privind condițiile de aderare a Republicii Cehe, Republicii Estonia, Republicii Cipru, Republicii Letonia, Republicii Lituania, Republicii Ungare, Republicii Malta, Republicii Polone, Republicii Slovenia și Republicii Slovace și adaptările Tratatelor care stau la baza Uniunii Europene (JO 2003, L 236, p. 33) (denumit în continuare „Regulamentul nr. 1257/1999”) figura în capitolul IV, intitulat „Pensionare anticipată”, din titlul II, „Măsuri de dezvoltare rurală”, din acest regulament. Articolul menționat prevedea la alineatul (1):

„Sprijinul pentru pensionarea anticipată în agricultură contribuie la realizarea următoarelor obiective:

- asigurarea unui venit pentru agricultorii în vârstă care decid să își înceteze activitatea agricolă;
- încurajarea înlocuirii acestor agricultori în vârstă cu agricultori capabili de a îmbunătăți, acolo unde este necesar, viabilitatea economică a exploatațiilor agricole rămase;
- redistribuirea terenului agricol pentru a fi folosit în scopuri care nu sunt de natură agricolă atunci când nu poate fi cultivat în condiții satisfăcătoare de viabilitate economică.”

- 3 Articolul 11 alineatul (1) din regulamentul menționat prevedea:

„Cedentul unei exploatații trebuie:

- să înceteze definitiv orice activitate agricolă efectuată în scopuri comerciale; acesta poate totuși să continue activitățile agricole care nu au un caracter comercial și să folosească în continuare clădirile;
- să aibă vârsta peste 55 de ani, fără a avea încă vârsta normală de pensionare în momentul cedării [a se citi «încetării»],

și

- să fi desfășurat activități agricole timp de 10 ani înainte de a ceda ferma [a se citi «înainte de încetare»].”

- 4 Articolul 33b alineatul (1) al doilea paragraf din același regulament definea „exploatațiile de semisubzistență” ca fiind „exploatații[le] care produc în primul rând pentru consum propriu, dar care comercializează totodată o parte din producție”.

5 Din articolul 33k din Regulamentul nr. 1257/1999 reiese că dispozițiile care figurează în subcapitolul III, intitulat „Derogări”, din capitolul IXa, intitulat „Măsuri speciale pentru noile state membre”, care figurează în titlul II, „Măsuri de dezvoltare rurală”, din acest regulament precizau cazurile în care în special Republica Lituania a fost autorizată să deroge de la criteriile de eligibilitate stabilite pentru măsurile definite în capitolele I, IV, V și VII din regulamentul menționat.

6 Articolul 33m alineatul (1) din același regulament avea următorul cuprins:

„Prin derogare de la articolul 11 alineatul (1) a doua liniuță, agricultorii din Lituania cărora li s-a acordat un contingent pentru lapte sunt eligibili pentru programul de pensionare anticipată cu condiția să aibă mai puțin de 70 de ani la data transferului [a se citi «încetării»].

Valoarea ajutorului este condiționată de valorile maxime prevăzute în anexa I la prezentul regulament și se calculează în raport cu valoarea contingentului pentru lapte și activitatea agricolă totală a exploatației.

Contingentele pentru lapte alocate unui transfer sunt restituite rezervei naționale de contingente pentru lapte fără nici o nouă plată compensatorie.”

Regulamentul nr. 1698/2005

7 Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului din 20 septembrie 2005 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) (JO 2005, L 277, p. 1, Ediție specială, 03/vol. 66, p. 101), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 1463/2006 al Consiliului din 19 iunie 2006 (JO 2006, L 277, p. 1, Ediție specială, 03/vol. 76, p. 9) (denumit în continuare „Regulamentul nr. 1698/2005”), prevedea la articolul 20:

„Ajutorul în favoarea competitivității sectoarelor agricol și forestier se referă la:

(a) măsuri menite să amelioreze cunoștințele și să consolideze potențialul uman, prin:

[...]

(iii) pensionarea anticipată a agricultorilor și a lucrătorilor agricoli;

[...]

(d) măsuri tranzitorii pentru [...] Lituania [...] referitoare la:

(i) ajutorul pentru exploatații agricole de semisubzistență în curs de restructurare;

[...]”

8 Articolul 23 alineatele (1) și (2) din Regulamentul nr. 1698/2005 avea următorul cuprins:

„(1) Ajutorul prevăzut la articolul 20 litera (a) punctul (iii) se acordă:

(a) agricultorilor care decid să își înceteze activitatea agricolă în scopul de a ceda exploatația lor altor agricultori;

(b) lucrătorilor din agricultură care decid să înceteze definitiv orice activitate agricolă în momentul cedării.

(2) Cedentul:

- (a) este în vârstă de cel puțin 55 de ani, dar nu are încă vârsta normală de pensionare în momentul cedării, sau este cu cel mult 10 ani mai tânăr decât vârsta normală de pensionare în statul membru în cauză în momentul cedării;
- (b) încetează definitiv orice activitate agricolă comercială;
- (c) a practicat agricultura în cei 10 ani anteriori cedării.”

9 Articolul 34 alineatul (1) din acest regulament prevedea:

„Ajutorul prevăzut la articolul 20 litera (d) punctul (i) pentru exploatațiile agricole a căror producție este destinată în special consumului propriu și care comercializează, de asemenea, o parte din producția proprie («exploatații de semisubzistență») se acordă agricultorilor care prezintă un plan de dezvoltare.”

10 Articolul 94 al doilea paragraf din regulamentul menționat prevedea că acesta se aplică sprijinului comunitar pentru perioada de programare care începe la 1 ianuarie 2007.

Regulamentul nr. 1306/2013

11 Articolul 52 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 352/78, (CE) nr. 165/94, (CE) nr. 2799/98, (CE) nr. 814/2000, (CE) nr. 1290/2005 și (CE) nr. 485/2008 ale Consiliului (JO 2013, L 347, p. 549, denumit în continuare „Regulamentul nr. 1306/2013”) prevede următoarele:

„Comisia evaluează cuantumul care se exclude pe baza gravității neconformității constatate. Comisia ține cont de natura încălcării, precum și de prejudiciul financiar cauzat Uniunii. Excluderea de către Comisie are la bază identificarea sumelor cheltuite în mod necuvenit și, atunci când identificarea acestora presupune eforturi neproporționale, Comisia poate aplica corecții extrapolate sau forfetare. Corecțiile forfetare se aplică numai în situațiile în care, din cauza naturii situației sau pentru că statul membru nu a pus la dispoziția Comisiei informațiile necesare, ar fi necesare eforturi neproporționale pentru identificarea prejudiciului financiar cauzat Uniunii.”

Deciziile de aprobare a planurilor de dezvoltare rurală

12 Prin Deciziile C(2004) 2949 final din 3 august 2004 și C(2007) 5076 final din 19 octombrie 2007, Comisia Europeană a aprobat planurile de dezvoltare rurală (denumite în continuare „PDR”) 2004-2006 și, respectiv, 2007-2013, care prevăd punerea în aplicare a acțiunii „pensionării anticipate” în cadrul unei activități agricole comerciale.

Istoricul litigiului

13 Istoricul litigiului a fost prezentat de Tribunal la punctele 23-44 din hotărârea atacată și, în scopul prezentei proceduri, poate fi rezumat după cum urmează.

14 Comisia a efectuat un audit în Lituania, între 20 și 24 aprilie 2009, cu privire la verificarea conformității măsurii „Pensionare anticipată în cadrul activității agricole comerciale” în conformitate cu Regulamentul nr. 1257/1999, în ceea ce privește PDR 2004-2006, și cu Regulamentul nr. 1698/2005, în ceea ce privește PDR 2007-2013.

- 15 Conform articolului 11 din Regulamentul (CE) nr. 885/2006 al Comisiei din 21 iunie 2006 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1290/2005 al Consiliului în ceea ce privește autorizarea agenților de plăți și a altor entități, precum și lichidarea conturilor FEGA și FEADR (JO 2006, L 171, p. 90, Ediție specială, 14/vol. 2, p. 37, denumit în continuare „Regulamentul nr. 885/2006”), la finalul procedurii, Comisia a transmis autorităților lituaniene poziția sa definitivă prin scrisoarea din 9 octombrie 2012. În această scrisoare, după ce a citat avizul organului de conciliere și concluziile acestuia care figurează în raportul său final din 27 ianuarie 2012, Comisia și-a menținut poziția privind interpretarea noțiunii de „desfășurare a unei activități agricole comerciale” de către un agricultor înainte de a putea beneficia de măsura pensionării anticipate. Mai precis, după ce a luat act de definiția exploatațiilor de semisubzistență din Lituania stabilită în cadrul măsurii „Agricultură de semisubzistență”, Comisia a concluzionat că o activitate agricolă comercială definită *ex post* de Republica Lituania putea conduce la a considera că reprezentau astfel de activități exploatațiile agricole care nu îndeplineau condițiile minime pentru a fi considerate exploatații de semisubzistență. În această privință, Comisia a citat exemplul unei exploatații agricole cuprinzând două vaci care a fost considerată de autoritățile lituaniene ca reprezentând o activitate agricolă comercială, în timp ce o astfel de exploatație nu îndeplinea condițiile minime pentru a fi considerată o exploatație de semisubzistență. Comisia a dedus de aici că verificările *ex post* efectuate de autoritățile lituaniene nu erau adecvate pentru a demonstra că riscul financiar era inferior corecției financiare propuse. Prin urmare, aceasta a concluzionat că, întrucât autoritățile lituaniene au transpus în mod incomplet cerințele legislației Uniunii, trebuia să se aplice o corecție financiară forfetară.
- 16 Prin Decizia de punere în aplicare 2013/123/UE a Comisiei din 26 februarie 2013 de excludere de la finanțarea de către Uniunea Europeană a anumitor cheltuieli efectuate de statele membre în cadrul secțiunii „Garantare” a FEOGA, în cadrul FEGA și în cadrul FEADR (JO 2013, L 67, p. 20, denumită în continuare „Decizia de punere în aplicare 2013/123”), această instituție a aplicat Republicii Lituania o corecție financiară de 5 %, în valoare totală de 3 033 008,85 euro, pentru fondurile plătite în cadrul măsurii „Pensionare anticipată” pe durata încălcării, în speță de la 8 iulie 2007 la 15 octombrie 2010.
- 17 Într-un raport de sinteză, Comisia a rezumat motivele corecției forfetare efectuate ca urmare a verificărilor pe care le realizase în contextul procedurii de verificare a conformității. Aceasta a arătat în special că autoritățile lituaniene nu demonstraseră că definiția, stabilită în cadrul controlului efectuat *ex post*, a noțiunii de „activitate agricolă comercială” era conformă cu cea a exploatațiilor de semisubzistență și că, prin urmare, un control *ex post* efectuat de aceste autorități era inadecvat pentru a demonstra că riscul financiar era inferior corecției forfetare aplicate.
- 18 Republica Lituania nu a contestat Decizia de punere în aplicare 2013/123 de stabilire a acestei corecții financiare forfetare.
- 19 La 27 iunie 2014, serviciile Comisiei au trimis Republicii Lituania o comunicare oficială în temeiul articolului 11 alineatul (2) al treilea paragraf și al articolului 16 alineatul (1) din Regulamentul nr. 885/2006 privind fondurile plătite în temeiul măsurii „Pensionare anticipată în cadrul unei activități agricole comerciale” în perioada cuprinsă între 16 octombrie 2010 și 15 octombrie 2013.
- 20 Comisia a arătat că era vorba despre o comunicare oficială suplimentară privind auditul care a condus la Decizia de punere în aplicare 2013/123, prin care se anunța că o nouă corecție financiară aferentă acestei perioade trebuia să fie impusă Republicii Lituania pentru motive identice cu cele menționate în raportul de sinteză al acestui audit.
- 21 În această privință, Comisia s-a referit la mai multe documente întocmite în cadrul adoptării Deciziei de punere în aplicare 2013/123, inclusiv la poziția sa definitivă din 9 octombrie 2012. Ea a adăugat de asemenea, în anexă, raportul de sinteză referitor la această decizie, potrivit căruia autoritățile lituaniene nu demonstraseră că definiția, stabilită în cadrul controlului efectuat *ex post*, a noțiunii de „activitate agricolă comercială” era conformă cu cea a exploatațiilor de semisubzistență și, prin urmare, că un

control *ex post* efectuat de aceste autorități era inadecvat pentru a demonstra că riscul financiar era inferior corecției forfetare propuse. Serviciile Comisiei concluzionau astfel că, din cauza acestor lacune, trebuia aplicată o nouă corecție forfetară de 5 %.

- 22 La 17 iulie 2014, Ministerul Agriculturii din Lituania și-a exprimat în scris dezacordul față de corecția propusă de serviciile Comisiei și a solicitat ca litigiul să fie supus organului de conciliere. În această scrisoare, Ministerul Agriculturii din Lituania a subliniat caracterul disproporționat al noii corecții propuse, întrucât prejudiciul care putea fi adus Uniunii în ceea ce privește perioada cuprinsă între 16 octombrie 2010 și 15 octombrie 2013 nu se ridica decât la 16 788,34 euro. El a amintit de asemenea conținutul controlului *ex post* al cererilor care era efectuat de autoritățile lituaniene, precum și criteriile pe baza cărora este efectuat respectivul control. În plus, acesta a arătat că era nelegală obligația de a aplica criteriile cantitative precum dimensiunea exploatației agricole în cauză sau cuantumul veniturilor obținute. În această privință, el a descris situația concretă din Lituania și eventualele consecințe negative pe care le-ar putea determina o apropiere a noțiunii de desfășurare a unei „activități agricole comerciale” de cea a „exploatațiilor de semisubzistență”.
- 23 La 17 decembrie 2014, organul de conciliere a arătat că nu era posibil să se ajungă la o conciliere, dat fiind că era vorba despre o corecție financiară continuă, corecția financiară inițială fiind stabilită prin Decizia de punere în aplicare 2013/123, care nu a fost contestată.
- 24 La 10 martie 2015, Comisia a informat autoritățile lituaniene că, în lipsa unei schimbări substanțiale a cauzelor care permisese impunerea corecției financiare inițiale și ținând seama de faptul că autoritățile lituaniene nu adoptaseră nici cea mai mică măsură de corecție, era justificat să se aplice aceeași corecție financiară forfetară de 5 % pentru cheltuielile efectuate în temeiul măsurii „Pensionare anticipată”.
- 25 La 22 iunie 2015, Comisia a adoptat decizia în litigiu. În această decizie, Comisia a impus Republicii Lituania, în temeiul articolului 52 din Regulamentul nr. 1306/2013, o corecție financiară de 5 %, în cuantum total de 1 938 300,08 euro, pentru fondurile plătite în cadrul măsurii „Pensionare anticipată” în perioada cuprinsă între 16 octombrie 2010 și 15 octombrie 2013, pentru motivul că Republica Lituania nu efectuase un control adecvat al obligației impuse agricultorilor de a desfășura o activitate agricolă comercială înainte de a putea beneficia de ajutorul pentru pensionarea anticipată.

Procedura în fața Tribunalului și hotărârea atacată

- 26 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 2 septembrie 2015, Republica Lituania a formulat o acțiune având ca obiect anularea deciziei în litigiu, invocând un motiv unic, întemeiat pe încălcarea articolului 52 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1306/2013 coroborat cu principiul proporționalității. Acest motiv era compus din două aspecte, întemeiate, pe de o parte, pe faptul că respectiva corecție forfetară aplicată prin decizia în litigiu nu ținea seama de natura încălcării și de prejudiciul financiar adus Uniunii și, respectiv, pe de altă parte, pe caracterul disproporționat al acestei corecții financiare forfetare.
- 27 Prin hotărârea atacată, Tribunalul a respins acest motiv și, prin urmare, a respins acțiunea.

Concluziile părților

- 28 Republica Lituania solicită Curții:
- anularea hotărârii atacate, precum și a deciziei în litigiu și

– obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată efectuate atât în procedura în fața Tribunalului, cât și în cadrul recursului.

29 Comisia solicită Curții respingerea recursului și obligarea Republicii Lituania la plata cheltuielilor de judecată.

Cu privire la recurs

30 În susținerea recursului, Republica Lituania invocă două motive. În cadrul primului motiv, acest stat membru susține că Tribunalul a interpretat și a aplicat în mod eronat articolul 33m alineatul (1) din Regulamentul nr. 1257/1999 atunci când a statuat că deținerea unui contingent pentru lapte nu constituia o probă vădită a participării unui agricultor lituanian la o activitate agricolă comercială. În cadrul celui de al doilea motiv, aceasta susține că Tribunalul a săvârșit o denaturare a elementelor de probă atunci când a statuat, la punctele 74-79 din hotărârea atacată, că guvernul lituanian nu demonstrase că deținerea unui contingent pentru lapte însemna că agricultorul în cauză desfășura o activitate agricolă comercială.

Cu privire la primul motiv

Argumentația părților

31 Primul motiv cuprinde două aspecte.

32 Prin intermediul primului aspect al primului motiv, Republica Lituania reproșează în esență Tribunalului că a interpretat și a aplicat în mod eronat, la punctele 72, 82 și 83 din hotărârea atacată, articolul 33m alineatul (1) din Regulamentul nr. 1257/1999. Mai exact, aceasta reproșează Tribunalului că nu a interpretat dispoziția menționată în sensul că atribuirea unui contingent de lapte unui agricultor lituanian este un criteriu semnificativ în vederea eligibilității acestuia pentru programul de pensionare anticipată.

33 Potrivit Republicii Lituania, această interpretare decurge din însuși modul de redactare a articolului 33m alineatul (1) din Regulamentul nr. 1257/1999, în măsura în care respectiva dispoziție prevede că sunt eligibili pentru programul de pensionare anticipată agricultorii lituanieni cărora li s-a acordat un contingent pentru lapte, că în aceasta se arată că sunt restituite rezervei naționale contingentele pentru lapte ale agricultorului cedent, iar valoarea ajutorului se calculează în funcție de volumul contingentului pentru lapte.

34 Pe de altă parte, Republica Lituania arată că derogarea prevăzută la articolul 33m alineatul (1) din Regulamentul nr. 1257/1999 este rezultatul luării în considerare în mod expres a situației din sectorul laptelui în Lituania. Prin urmare, utilizarea noțiunii de „contingent pentru lapte” în această dispoziție nu ar fi deloc nesemnificativă.

35 Prin intermediul celui de al doilea aspect al primului motiv, Republica Lituania reproșează în esență Tribunalului că a aplicat în mod eronat propria jurisprudență, reținând, la punctele 72, 78 și 84 din hotărârea atacată, că simpla deținere a unui contingent pentru lapte sau simpla înregistrare a unui animal destinat sacrificării în banca de date în cauză nu era suficientă pentru a stabili existența unei activități agricole comerciale în sarcina agricultorului. Mai exact, Republica Lituania se referă la Hotărârea din 25 februarie 2015, Polonia/Comisia (T-257/13, nepublicată, EU:T:2015:111), potrivit căreia criteriile legate de producție ar fi necesare numai pentru a stabili dacă agricultorul obținea un venit real și nu ar urmări să impună un prag minim de dinamism economic al exploatației agricole, sub care această exploatație nu ar fi considerată ca reprezentând o activitate agricolă comercială.

- 36 Prin urmare, Republica Lituania susține că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept atunci când a statuat că deținerea unei singure vaci care permite vânzarea a doi sau a trei litri de lapte pe zi sau a unei crescătorii compuse dintr-o singură vacă ce ulterior a fost dată pentru sacrificare avea un caracter neglijabil și, prin urmare, nu era de natură să genereze un venit real. Procedând astfel, Tribunalul ar fi instituit un prag minim sub care o exploatație agricolă nu poate fi considerată ca reprezentând o activitate agricolă comercială.
- 37 Comisia susține că acest prim motiv trebuie respins în totalitate.

Aprecierea Curții

- 38 În ceea ce privește primul aspect al primului motiv, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, pentru interpretarea unei dispoziții de drept al Uniunii, trebuie să se țină seama nu numai de termenii acesteia, ci și de contextul său și de obiectivele urmărite de reglementarea din care face parte.
- 39 Astfel cum precizează articolul 10 din Regulamentul nr. 1257/1999, acesta urmărește, printre altele, să sprijine pensionarea anticipată în sectorul agriculturii, printre altele pentru a asigura un venit agricultorilor în vârstă care decid să își înceteze activitatea agricolă și pentru a îmbunătăți viabilitatea economică a exploatațiilor agricole prin încurajarea înlocuirii acestor agricultori în vârstă.
- 40 Pentru a putea beneficia de acest regim de ajutoare pentru pensionarea anticipată, agricultorul trebuie să îndeplinească trei condiții, enumerate la articolul 11 alineatul (1) din acest regulament, și anume să înceteze definitiv orice activitate agricolă efectuată în scopuri comerciale, să aibă vârsta peste 55 de ani, fără a avea încă vârsta normală de pensionare în momentul încetării activității sale agricole, și să fi desfășurat această activitate agricolă timp de zece ani înainte de încetarea respectivă.
- 41 Articolul 33m alineatul (1) din Regulamentul nr. 1257/1999 prevede o derogare aplicabilă Republicii Lituania cu privire la schema de ajutor pentru pensionarea anticipată menționată. Astfel, potrivit acestei dispoziții, „[p]rin derogare de la articolul 11 alineatul (1) a doua liniuță [din acest regulament], agricultorii din Lituania cărora li s-a acordat un contingent pentru lapte sunt eligibili pentru programul de pensionare anticipată cu condiția să aibă mai puțin de 70 de ani la data transferului [a se citi «încetării»]”.
- 42 Modul de redactare a articolului 33m alineatul (1) primul paragraf din Regulamentul nr. 1257/1999 nu lasă loc, așadar, niciunei îndoieli cu privire la faptul că derogarea pe care o prevede privește numai vârsta agricultorilor lituanieni în cauză. Pe de o parte, acesta indică în mod clar că dispoziția menționată prevede o derogare de la „a doua liniuță” a articolului 11 alineatul (1) din acest regulament, și anume cea care privește condiția referitoare la vârstă. Pe de altă parte, expresia „cu condiția”, care figurează printre altele în versiunile franceză, spaniolă, italiană, portugheză și engleză la articolul 33m alineatul (1) primul paragraf din regulamentul menționat, este imediat urmată de mențiunea referitoare la vârsta acestor agricultori.
- 43 Prin urmare, contrar celor susținute în esență de Republica Lituania, articolul 33m alineatul (1) primul paragraf din Regulamentul nr. 1257/1999 nu derogă de la condiția, prevăzută la articolul 11 alineatul (1) din acest regulament, referitoare la desfășurarea unei activități agricole comerciale, pentru motivul că ar face din posesia unui contingent pentru lapte un criteriu determinant în ceea ce privește această desfășurare. Mențiunea referitoare la deținerea unui astfel de contingent nu urmărește, în realitate, decât să identifice agricultorii lituanieni care pot beneficia de derogarea bazată pe vârstă prevăzută de dispoziția menționată.

- 44 Astfel, această derogare nu poate dispensa agricultorii lituanieni care doresc să beneficieze de ajutorul pentru pensionarea anticipată de obligația de a dovedi că îndeplinesc celelalte condiții enumerate la articolul 11 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1257/1999, în special că desfășurau o activitate agricolă comercială.
- 45 Respectiva considerație nu poate fi repusă în discuție de faptul că derogarea prevăzută la articolul 33m alineatul (1) din acest regulament este, după cum arată Republica Lituania, rezultatul luării în considerare în mod expres a situației din sectorul laptelui în Lituania. Astfel, precum s-a constatat la punctul 43 din prezenta hotărâre, mențiunea referitoare la deținerea unui contingent pentru lapte nu urmărește decât să identifice agricultorii lituanieni susceptibili să beneficieze de derogarea de la condiția vârstei cu scopul de a beneficia de regimul de ajutoare pentru pensionarea anticipată. Astfel, numai agricultorii lituanieni cărora le-a fost acordat un contingent pentru lapte pot beneficia de această derogare legată de vârstă.
- 46 Așadar, prin faptul că a constatat, pe de o parte, la punctul 72 din hotărârea atacată, că simpla împrejurare de a i se acorda unui agricultor un contingent pentru lapte nu permite să se concluzioneze în sensul desfășurării unei activități agricole comerciale de către acesta și, pe de altă parte, la punctul 83 din această hotărâre, că articolul 33m alineatul (1) din Regulamentul nr. 1257/1999 nu formulează nicio derogare decât în ceea ce privește vârsta pe care trebuie să o fi atins agricultorii lituanieni pentru a beneficia de regim de ajutoare pentru pensionarea anticipată și că această derogare nu dispensează agricultorii menționați de respectarea celorlalte condiții pentru a putea beneficia de acest regim, Tribunalul nu a săvârșit nicio eroare de drept.
- 47 În consecință, primul aspect al primului motiv trebuie respins ca nefondat.
- 48 În ceea ce privește al doilea aspect al primului motiv, prin care Republica Lituania susține că Tribunalul ar fi instituit, contrar propriei jurisprudențe și celei a Curții, un prag minim sub care un agricultor ar fi prezumat că nu desfășoară o activitate agricolă comercială, este necesar să se arate că acest aspect se întemeiază pe o interpretare eronată și incompletă a hotărârii atacate.
- 49 Astfel, contrar susținerilor recurente, Tribunalul a efectuat o analiză corectă a situației în raport cu dispozițiile Regulamentului nr. 1257/1999 și cu jurisprudența relevantă.
- 50 În acest sens, reiese din cuprinsul punctelor 52-56 din hotărârea atacată că, în primul rând, Tribunalul s-a limitat să amintească faptul că, în cadrul unei proceduri de verificare a conformității care poate conduce la o corecție forfetară, Comisia dispune de o largă putere de apreciere și că, pentru a-și justifica refuzul de a pune în sarcina bugetului Uniunii anumite cheltuieli, aceasta trebuie să prezinte un element de probă cu privire la îndoiala serioasă și rezonabilă pe care o are cu privire la cheltuielile efectuate de statul membru în cauză. Revine, așadar, acestuia din urmă sarcina de a dovedi că sunt îndeplinite condițiile pentru a beneficia de finanțarea refuzată de Comisie.
- 51 În al doilea rând, Tribunalul a amintit la punctele 65-67 din această hotărâre că, pentru a fi eligibil pentru programul de pensionare anticipată, agricultorul în cauză trebuie să fi desfășurat o activitate agricolă comercială. În această privință, Tribunalul a precizat, la punctul 68 din hotărârea menționată, că faptul de a desfășura o activitate care se limitează la satisfacerea propriilor nevoi și a celor ale familiei sale nu poate fi asimilată desfășurării unei activități generatoare de venituri care să corespundă calificării drept „exploatație agricolă comercială”. Acesta a precizat de asemenea, la punctul 69 din aceeași hotărâre, că criteriile legate de producție sunt necesare numai pentru a stabili dacă producătorul agricol în cauză încasa un venit real și nu au vocația de a impune un prag minim de dinamism economic al exploatației agricole sub care agricultorul său nu ar fi fost eligibil pentru ajutorul pentru pensionarea anticipată, chiar dacă își desfășura activitatea în scopuri comerciale.

- 52 Or, în speță, astfel cum a amintit Tribunalul la punctele 70 și 72 din hotărârea atacată, îndoiala Comisiei privea faptul că simpla împrejurare că un agricultor lituanian era înregistrat în baza de date care îi grupează pe cei cărora li s-au atribuit contingente pentru lapte era un criteriu pertinent pentru a considera că un astfel de agricultor desfășura o activitate agricolă comercială, chiar dacă era suficient ca acesta să aibă o vacă și să vândă doi sau trei de litri de lapte pe zi pentru a fi înregistrat în respectiva bază de date și să fie, doar ca urmare a acestui motiv, eligibil pentru ajutorul pentru pensionare anticipată.
- 53 În consecință, revenea Republicii Lituania sarcina de a demonstra că constatările Comisiei erau inexacte și că chiar și aceste mici exploatații care erau înregistrate în baza de date privind contingentele pentru lapte generau venituri reale și care nu erau neglijabile, îndeplinind astfel criteriul desfășurării unei activități agricole comerciale, în sensul articolului 11 alineatul (1) a treia liniuță din Regulamentul nr. 1257/1999, fără să trebuiască să fie luată în considerare, în această privință, amploarea dinamismului economic al exploatației agricole în cauză.
- 54 Or, după ce a apreciat, la punctele 73-77 din această hotărâre, ansamblul elementelor de probă prezentate de Republica Lituania, Tribunalul a concluzionat, la punctul 78 din aceeași hotărâre, că aceasta din urmă nu reușise să înlăture îndoiala serioasă și rezonabilă a Comisiei cu privire la eventuala acordare a beneficiului ajutorului pentru pensionarea anticipată unor agricultori lituanieni care, deși fuseseră înregistrați în baza de date referitoare la contingentele pentru lapte, nu dețineau decât o singură vacă și, prin urmare, nu puteau fi considerați ca percepând un venit în cadrul unei activități agricole cu scop comercial.
- 55 Din considerațiile care precedă rezultă că, contrar susținerilor recurente, Tribunalul nu a impus nicidecum un prag minim sub care s-ar prezuma lipsa activității agricole comerciale, și anume, în speță, producția de lapte prin intermediul unei singure vaci.
- 56 Prin urmare, Tribunalul a dedus în mod întemeiat, la punctul 89 din hotărârea atacată, că Comisia a putut avea îndoieli cu privire la relevanța înregistrării producătorilor agricoli lituanieni în bazele de date referitoare la sectorul agricol, precum baza de date care grupează producătorii care au obținut contingente pentru lapte, ca fiind un criteriu pentru a stabili dacă producătorul în cauză a desfășurat o activitate agricolă comercială înainte de a putea beneficia de ajutorul pentru pensionarea anticipată.
- 57 În aceste condiții, al doilea aspect al primului motiv trebuie respins ca nefondat.
- 58 Având în vedere cele ce precedă, primul motiv trebuie respins ca nefondat.

Cu privire la al doilea motiv

Argumentația părților

- 59 Prin intermediul celui de al doilea motiv, Republica Lituania susține în esență că Tribunalul, la punctele 74-79 din hotărârea atacată, a denaturat elementele de probă considerând că acest stat membru nu demonstrase că deținerea unui contingent pentru lapte dovedea existența unei activități agricole comerciale.
- 60 Al doilea motiv de recurs cuprinde două aspecte.
- 61 Prin intermediul primului aspect al celui de al doilea motiv, Republica Lituania susține în esență că Tribunalul, la punctul 74 din hotărârea atacată, ar fi trebuit să deducă din elementele de probă pe care aceasta le-a furnizat că măsura pensionării anticipate era legată de regimul contingentelor pentru lapte, făcând din înregistrarea unui agricultor lituanian în baza de date a acestor contingente un

criteriu semnificativ în vederea acordării ajutorului pentru pensionarea anticipată. În această privință, Republica Lituania arată că a invocat în fața Tribunalului un audit efectuat de Comisie în luna aprilie 2005 privind aplicarea națională a măsurilor de ajutor în sectorul produselor lactate și un raport special, nr. 4/2008, al Curții de Conturi a Uniunii Europene privind punerea în aplicare a contingentelor pentru lapte în statele membre care au aderat la Uniune la 1 mai 2004.

- 62 Potrivit Republicii Lituania, aceste documente constituiau un indicator al participării la piață și, prin urmare, erau de natură să demonstreze că un agricultor lituanian căruia i s-a acordat un contingent pentru lapte desfășura o activitate agricolă comercială. În această privință ar fi lipsit de importanță faptul că nu a avut loc niciun control pe baza datelor referitoare la contingentele pentru lapte în cadrul auditului efectuat între 20 și 24 aprilie 2009 în cadrul măsurii pensionării anticipate, regimul contingentelor pentru lapte fiind cunoscut de Comisie din anul 2004.
- 63 Republica Lituania apreciază de asemenea că Tribunalul a considerat în mod eronat, la punctul 74 din hotărârea atacată, că regimul contingentelor pentru lapte nu era legat de măsurile de dezvoltare rurală, precum măsura pensionării anticipate. Astfel, din articolul 33m alineatul (1) din Regulamentul nr. 1257/1999 ar reieși în mod clar că valorile ajutorului pentru pensionarea anticipată se calculează ținând seama de importanța contingentului pentru lapte care revine exploatației, confirmând astfel caracterul determinant al criteriului referitor la contingentul pentru lapte în vederea obținerii unui astfel de ajutor.
- 64 Prin intermediul celui de al doilea aspect al celui de al doilea motiv, Republica Lituania reproșează Tribunalului că nu a ținut seama, la punctele 75-79 din hotărârea atacată, de elementele de probă prezentate acestuia care să îi justifice faptul că atribuirea de contingente pentru lapte producătorilor agricoli lituanieni demonstra că aceștia comercializau laptele și creșteau un număr adecvat de animale.
- 65 În această privință, ea susține, mai întâi, că respectivele dovezi figurau la punctul 38 alineatul 1 din cererea sa introductivă în primă instanță, precum și la punctele 21 și 33 din memoriul său în replică în primă instanță.
- 66 În continuare, Republica Lituania arată că Tribunalul nu a ținut seama de răspunsurile pe care ea le-a dat la întrebările adresate de acesta din urmă în cadrul măsurilor de organizare a procedurii, deși răspunsurile respective menționau nouă criterii care demonstau că agricultorii în cauză obținuseră venituri din producția lor și că, prin urmare, aceștia desfășuraseră o activitate agricolă comercială.
- 67 Republica Lituania susține de asemenea că, contrar celor indicate de Tribunal la punctele 76-78 din hotărârea atacată, ea a răspuns în mod clar la întrebarea dacă simpla prezență a agricultorului în baza de date referitoare la contingentele pentru lapte însemna că se considera că acesta desfășura o activitate agricolă comercială. În această privință, Republica Lituania arată că a indicat în mod expres, în răspunsul pe care l-a formulat în fața Tribunalului, că „[ea] a susținut în mod constant poziția, în cadrul întregului proces de cooperare cu Comisia, potrivit căreia existența unei înscrieri în bazele de date constituie un temei suficient pentru a confirma realitatea desfășurării unei activități agricole comerciale [...]”.
- 68 În sfârșit, aceasta consideră că, contrar celor indicate de Tribunal la punctul 79 din hotărârea atacată, alte argumente susțineau poziția sa cu privire la relevanța înscrierii unui agricultor în baza de date privind contingentele pentru lapte în vederea stabilirii existenței, în ceea ce îl privește, a unei activități agricole comerciale. Astfel, Tribunalul ar fi trebuit să țină seama și de argumentele suplimentare pe care aceasta le-a prezentat, printre altele, în răspunsurile sale la întrebările adresate de instanța menționată, care demonstau că 43 % dintre producătorii lituanieni nu obținuseră un contingent pentru lapte, ceea ce atesta verificarea efectuată de autoritățile lituaniene a realității participării pe piață a agricultorului în cauză și a obținerii de venituri de către acesta.
- 69 Comisia contestă temeinicia acestei argumentări.

Aprecierea Curții

- 70 Trebuie amintit că, în temeiul unei jurisprudențe constante a Curții, din articolul 256 alineatul (1) al doilea paragraf TFUE și din articolul 58 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene rezultă că aceasta nu este competentă să se pronunțe asupra situației de fapt și nici, în principiu, să examineze probele pe care Tribunalul le-a reținut în susținerea acesteia. Astfel, din moment ce aceste probe au fost obținute în mod legal și au fost respectate principiile generale de drept, precum și normele de procedură aplicabile în materie de sarcină și de administrare a probelor, numai Tribunalul are competența de a aprecia valoarea care trebuie să fie atribuită elementelor care i-au fost prezentate. Această apreciere nu constituie, așadar, cu excepția cazului denaturării acestor elemente, o chestiune de drept supusă ca atare controlului Curții.
- 71 O asemenea denaturare are loc atunci când, fără a se recurge la noi elemente de probă, aprecierea elementelor de probă existente apare ca fiind vădit greșită. Totuși, această denaturare trebuie să reiasă în mod vădit din înscrisurile dosarului, fără a fi necesară o nouă apreciere a faptelor și a probelor. Pe de altă parte, atunci când un recurent invocă o denaturare a elementelor de probă de către Tribunal, trebuie să indice cu precizie elementele care ar fi fost denaturate de acesta și să demonstreze erorile de analiză care, în opinia sa, ar fi condus Tribunalul la această denaturare (Hotărârea din 19 septembrie 2019, Polonia/Comisia, C-358/18 P, nepublicată, EU:C:2019:763, punctul 45 și jurisprudența citată).
- 72 Prin intermediul motivului intitulat „Denaturarea împrejurărilor de fapt” și rezumat după cum urmează: „Tribunalul [...] a denaturat faptele atunci când a concluzionat, la punctele 74-79 din hotărârea atacată, că guvernul lituanian nu a demonstrat că deținerea unui contingent pentru lapte înseamnă că solicitantul desfășura o activitate agricolă comercială, ceea ce nu corespundea, în esență, documentelor cauzei care au fost comunicate Tribunalului”, recurenta susține că Tribunalul a denaturat elementele de probă din două puncte de vedere.
- 73 Referitor, în primul rând, la susținerea privind denaturarea elementelor de probă de la punctul 74 din hotărârea atacată, în ceea ce privește concluzia Tribunalului potrivit căreia Comisia putea considera că regimul contingentelor pentru lapte nu era legat de măsurile de dezvoltare rurală, precum măsura pensionării anticipate, aceasta nu poate fi decât respinsă.
- 74 Astfel, reiese din cuprinsul acestui punct din hotărârea atacată, care trebuie interpretat în coroborare cu punctul 73 din această hotărâre, că Tribunalul s-a limitat să constate că, deși cele două documente invocate de Republica Lituania se refereau la regimul contingentelor pentru lapte, ele nu demonstau că funcționarea bazei de date referitoare la contingentele pentru lapte făcuse obiectul auditului efectuat între 20 și 24 aprilie 2009 în cadrul măsurii pensionării anticipate și că, în consecință, Comisia a avut cunoștință de legătura dintre regimul contingentelor pentru lapte și măsura ajutorului pentru pensionarea anticipată. Prin urmare, în cadrul exercitării puterii sale suverane de apreciere a elementelor de probă, Tribunalul a dedus din aceasta, la punctul 74 din hotărârea menționată, că Comisia a putut să considere că regimul contingentelor pentru lapte nu era legat de măsurile de dezvoltare rurală, precum măsura pensionării anticipate.
- 75 Procedând astfel, Tribunalul nu a efectuat nicio denaturare a faptelor și a elementelor de probă.
- 76 În al doilea rând, în ceea ce privește critica Republicii Lituania potrivit căreia Tribunalul ar fi denaturat elementele de probă, la punctele 75-79 din hotărârea atacată, prin faptul că nu a ținut seama de elementele care ar trebui să dovedească faptul că, pentru a putea beneficia de un contingent pentru lapte, producătorii agricoli lituanieni trebuiau să dovedească faptul că ei comercializau laptele, aceasta trebuie deopotrivă înlăturată.

- 77 Astfel, trebuie arătat că al doilea aspect al celui de al doilea motiv este, în realitate, întemeiat pe faptul că Tribunalul nu ar fi luat în considerare elementele de probă prezentate de recurentă în fața sa. Cu toate acestea, este suficient să se constate că, astfel cum reiese din cuprinsul punctului 54 din prezenta hotărâre, Tribunalul a ținut seama, la punctele 75-81 din această hotărâre, de ansamblul elementelor de probă prezentate de recurentă. Prin urmare, critica menționată trebuie respinsă.
- 78 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, al doilea motiv trebuie respins ca nefondat.
- 79 Întrucât cele două motive invocate de Republica Lituania în susținerea recursului trebuie declarate nefondate, acesta din urmă trebuie respins în totalitate.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 80 Potrivit articolului 138 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții, aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 184 alineatul (1) din acest regulament, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât Comisia a solicitat obligarea Republicii Lituania la plata cheltuielilor de judecată, iar Republica Lituania a căzut în pretenții, se impune obligarea acesteia la plata cheltuielilor de judecată.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a noua) declară și hotărăște:

1) Respinge recursul.

2) Obligă Republica Lituania la plata cheltuielilor de judecată.

Semnături